

REVISORSEXAMEN

Del I

December 2014

© Revisorsnämnden 2014

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	1 december 2014
Skrivtid:	2 x 6,0 timmar, varav 6,0 timmar för del I
Krav för godkänt resultat:	90 poäng av 150 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Regler

- Du ska skriva ditt tentandnummer på varje blad.
- Det är inte tillåtet att ha kontakt med någon person eller använda Internet, e-post eller liknande för att söka kontakt med någon annan person.
- Det är inte tillåtet att använda Internet, e-post eller liknande för att söka efter information.

Följs inte reglerna kan Revisornämnden avstå att rätta tentandens prov samt meddela tentandens handledare och arbetsgivare om det inträffade. Kontroll av tentandens dator kan göras såväl innan, som under och efter provet.

Utformning av svar

- Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor.
- Svarstexten ska vara självständigt skriven och utformad så att den besvarar frågan på ett koncist sätt.
- Svarstexten ska inte enbart bestå av inklippt text eller hänvisningar till annan text, såsom lagar, råd, rekommendationer och liknande.
- Du ska ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar.
- Du ska markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller RN:s USB-minne, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fem poäng:

5 p – Mycket bra svar

4 p – Bra svar

3 p – Acceptabelt svar

2 p – Svar med vissa brister

1 p – Svar med stora brister

0 p - Uteblivet eller i grunden felaktigt svar

1. Exklusiva Kylskåp AB (18 poäng)

Bakgrund

Exklusiva Kylskåp AB är moderbolag i en koncern bestående av totalt fyra bolag. Koncernen är verksam inom tillverkning och försäljning av vitvaror och då i första hand kylskåp. Koncernen består, utöver moderbolaget som ansvarar för försäljningen på den svenska marknaden, av dotterbolag i Norge, Danmark och Finland ansvarar för försäljningen på den lokala marknaden. Bolaget är från början ett familjeägt bolag som efter att ha funnits i släktens ägo i tre generationer förvärvades av ett riskkapitalbolag 2006. Sedan dess har hela organisationen setts över och produktionen effektiviserats.

Försäljningen sker huvudsakligen till återförsäljare i Norden även om en mindre försäljning också sker direkt till privatpersoner.

Ekonomisk information (mkr) Koncernen	2013	2012	2011
Omsättning	1 226	1 137	986
Resultat före skatt	147	136	120
Summa tillgångar	686	670	644
Soliditet	32 %	30 %	28 %
Medelantal anställda	220	200	201

Bolaget redovisar enligt BFNAR 2012:1 (K3) och har kalenderår som räkenskapsår. Du har varit revisor i bolaget i fyra år efter att ha tagit över från en kollega från samma byrå.

Deluppgift 1.1 (6 p)

Exklusiva Kylskåp AB har i ett projekt under året arbetat med att förfina sin modell för självkostnadskalkyler för sina produkter. För modellen CX400 ser förslaget till kalkyl ut enligt följande (kr):

Direkt material	726
Direkt lön	430
Materialomkostnader (MO)	86
Administrationskostnader (ej tillverkning)	48
Tillverkningsomkostnader (TO)	182
Försäljningsomkostnader	320
Summa	1 792

Materialomkostnader (MO) består av (kr):

Lagringskostnader (färdigvarulager)	26
Inköpsavdelningen	60
Summa	86

Tillverkningsomkostnader (TO) består av (kr):

Kvalitetskontroll	23
Kundanpassad design	33
Hyra fabrik	40
Ränta färdigvarulager	12
El- och uppvärmningskostnader	11
Planenliga avskrivningar på maskiner	63
Summa	182

Bolagets ekonomichef ber nu dig som revisor att bedöma kalkylens korrekthet utifrån ovan givna förutsättningar då denna är tänkt att ligga till grund för värdering av varulagret.

Uppgift

Beskriv vilka överväganden du gör avseende den föreslagna kalkylen samt gör eventuella nödvändiga justeringar av kalkylen.

Deluppgift 1.2 (4 p)

I samband med planeringen av 2014 års revision gör du som revisor bedömningen att bolagets verksamhet är beroende av ett antal centrala IT-system. Bolagets affärssystem bedöms som särskilt viktigt för den finansiella rapporteringen. Som en följd av detta så behöver IT särskilt beaktas i din revision.

Uppgift

Redogör för vilka revisionsmässiga ställningstaganden detta innebär samt vilka områden som är särskilt viktiga att beakta i din revision.

Deluppgift 1.3 (4 p)

En väsentlig post i bolagets balansräkning är kundfordringar. För att bekräfta dess existens bestämmer du dig för att genomföra en saldiförfrågan hos bolagets kunder per balansdagen så väljer du revisionsmässiga urval.

Uppgift

Beskriv hur du går tillväga vid urvalet av vilka kunder som ska erhålla saldiförfrågan.

Deluppgift 1.4 (4 p)

Moderbolaget Exklusiva kylskåp AB har som säkerhet för sina banklån ställt aktier i dotterbolag som pant. Dessa aktier är i moderbolaget bokförda till totalt 24 mkr. Redovisat värde av dotterbolagens nettotillgångar uppgår till 86 mkr. Utöver detta finns i koncernredovisningen också övervärden om 16 mkr avseende dotterbolagen.

Uppgift

Ekonomichefen undrar nu om, och i så fall till vilket värde, han ska redovisa dessa pantsatta aktier i koncernredovisningen respektive moderbolagets årsredovisning.

2. Möblera AB (32 poäng)

Bakgrund

Möblera AB, som är beläget i småländska Vimmerby, tillverkar och saluför kontorsmöbler. Bolaget är noterat på NASDAQ OMX:s mid cap-lista. Huvudägaren är familjen Mattsson som också grundat bolaget. Koncernen består av moderbolaget och flera dotterbolag med verksamhet i olika länder.

Du är vald revisor sedan årsstämman 2010. Bolaget upprättar sin finansiella rapportering i enlighet med IFRS. Bolagets räkenskapsår är kalenderår.

Den ekonomiska informationen ser ut enligt följande:

Ekonomisk information (mkr) Koncernen	2013	2012	2011
Omsättning	3 400	3 200	2 900
Resultat före skatt	170	155	130
Summa tillgångar	2 500	2 400	2 350
Soliditet	45 %	39 %	42 %
Medelantal anställda	1 200	1 300	1 350

Deluppgift 2.1 (6 p)

Som noterat bolag ska Möblera AB följa särskilda regler kring informationsgivning genom börsens, Finansinspektionens samt Kollegiet för bolagsstyrnings regelverk.

Uppgift

- Bolaget är skyldigt att avlämna fyra kvartalsrapporter. Redogör för vem eller vilka av bolagets organ som är ansvariga för att avlämna kvartalsrapport.
- Du som revisor blir i samband med granskning av kvartalsrapporterna och årsbokslut ombedd att lämna uppgifter för att bli införd i bolagets loggbok. Redogör för syftet med att föra loggbok, vilka personer som omfattas av förteckningen samt under vilken tidsperiod du som revisor bör finnas med i förteckningen i samband med en kvartalsgranskning.

Deluppgift 2.2 (8 p)

I samband med granskningen av 2014 års räkenskaper upptäcks ett fel avseende för lågt redovisade avskrivningar avseende ett större IT-system. IT-systemet togs i bruk den 1 januari 2010 med ett totalt anskaffningsvärde om 50 mkr. Nyttjandeperioden bedömdes vara fem år, vilket ger en årlig avskrivning om 10 mkr. Vid utgången av 2014 borde tillgången varit fullt avskriven, men ett restvärde om 7 mkr kvarstår. Efter genomgång identifieras att i 2010 års räkenskaper har tillgången endast skrivits av med 3 mkr. Beloppet bedöms väsentligt för såväl dotterbolag som koncern. I samråd med dig beslutas att bolaget ska rätta felet.

Uppgift

- Visa hur rättelse av fel ska hanteras i bolagets årsredovisning genom att beräkna effekten av rättelsen i resultat- och balansräkning samt upprätta förslag till eventuell notupplysning samt övrig information som bör lämnas i årsredovisningen.
- Redogör för din rapporteringsskyldighet avseende rättelse av fel.
Redogör för dina ställningstaganden till ovanstående noteringar inför avgivande av revisionsberättelsen.

Deluppgift 2.3 (7 p)

I koncernen ingår 8 bolag. Nedan framgår prognos för 2014.

Bolag	Land	Verksamhet	Omsättning (extern, mkr)	Antal anställda	Resultat före skatt (mkr)	S:a tillgångar* (mkr)
Bolag A	Sverige	Tillverkning och produktutveckling	850	450	85	970
Bolag B	Polen	Tillverkning	200	300	22	250
Bolag C	Danmark	Försäljning	250	15	5	30
Bolag D	USA	Försäljning	1 250	295	45	600
Bolag E	UK	Försäljning	250	12	-2	30
Bolag F	Tyskland	Tillverkning	450	120	-15	450
Bolag G	Italien	Försäljning	400	23	10	45
Bolag H	Kina	Inköp	0	35	3	25
Summa			3 650	1 250	153	2 400

*) Exklusive koncerninterna tillgångar

Uppgift

Upprätta förslag till scoping (fastställande av granskningens omfattning av enheternas finansiella information) av dotterbolagen som ett led i din revision av koncernen.

Deluppgift 2.4 (6 p)

I samband med revisionen diskuterar du ett antal frågor kring bolagsstyrning med bolagets styrelseordförande, som ingår han i valberedningen. Diskussion förs om ny- respektive omval av styrelseledamöter där bolagets anställda jurist, som även ingår i företagsledningen, föreslås bli ny ledamot. Förutom VD ingår representanter för de tre största ägarna i styrelsen och en extern ledamot. Styrelsen består alltså av totalt fem ledamöter.

Uppgift

- a) Ordföranden frågar dig nu om du rekommenderar att juristen tar en plats i styrelsen sett ur ett bolagsstyrningsperspektiv. Redogör för och motivera ditt svar.
- b) Revisionsutskottet utgörs av tre av de externa ledamöterna. Redogör för revisionsutskottets huvudsakliga uppgifter och kraven på sammansättning av ledamöter.

Deluppgift 2.5 (5 p)

Som revisor redogör du för din granskning i samband med att årsstämman hålls i maj 2015. Efter din redogörelse ges möjlighet för aktieägarna att ställa frågor till dig. Redogör för hur du agerar och vilket svar du kan lämna vid följande frågor;

Uppgift

- a) Frågor kring varför felet som i år rättats ej upptäcktes vid revisionen av 2010 års räkenskaper.
- b) Din åsikt om huruvida kommunicerade prognoser för innevarande år (2015) är rimliga.

3. Götalands Arkitekter AB (25 poäng)

Bakgrund

Götalands Arkitekter AB är ett företag som säljer arkitekttjänster till i första hand bygg- och fastighetsbolag. Bolagets huvudsakliga marknad är Sverige. Bolaget ägs nu, liksom vid grundandet 1997, av ett 50-tal aktiva delägare.

Ekonomisk information (mkr)	2013	2012	2011
Omsättning	650	643	625
Resultat före skatt	56	48	44
Summa tillgångar	126	122	105
Soliditet	48 %	46 %	44 %
Medelantal anställda	80	76	73

Bolaget redovisar enligt BFNAR 2012:1 (K3) och har kalenderår som räkenskapsår. Det är ditt och byråns första år som revisorer i bolaget (2014).

Deluppgift 3.1 (7 p)

I de flesta upphandlingar som bolaget deltar i kräver kunderna fast pris varför fastprisavtal kommit att bli den vanligaste avtalsformen för bolagets större kunder. Endast en del mindre uppdrag utförs på löpande räkning. Bolaget tillämpar sedan tidigare successiv vinstavräkning för sina fastprisprojekt.

Uppgift

- Vid uppstartsmötet med bolagets VD och ekonomichef ber bolaget dig beskriva vilka alternativ för intäktsredovisning av fastprisprojekt som är möjliga för bolaget att tillämpa och vad som skiljer dem åt jämfört med den metod de idag tillämpar. Beskriv även vilket utrymme som finns för bolaget att byta mellan dessa olika metoder.
- I samband med årsbokslutsarbetet ringer ekonomichefen dig och berättar om ett större projekt där successiv vinstavräkning tillämpas och som beräknas färdigställas under våren 2015 med följande förutsättningar:

- Kalkylerad uppdragsintäkt	1 200 tkr
- Nedlagda uppdragskostnader vid utgången av december 2014	740 tkr
- Beräknade återstående uppdragskostnader	560 tkr
- Fakturerat belopp	640 tkr

Beskriv för ekonomichefen vad detta projekt har för effekt på bolagets resultat i årsbokslutet per 31 december 2014.

Deluppgift 3.2 (5 p)

I rollen som revisor har du att förhålla dig till de regler som gäller för penningtvätt.

Uppgift

Med beaktande av reglerna om penningtvätt, beskriv vilka överväganden som behöver göras dels vid antagande av Götalands Arkitekter AB som ny kund, dels löpande under uppdraget. Redogör också för den uppgiftsskyldighet som gäller för dig som revisor.

Deluppgift 3.3 (5 p)

Resultatet av den nu avslutade revisionen för 2014 har utmynnat i ett antal revisionsnoteringar vilka du inte bedömer är tillräckligt allvarliga för att upplysas om i revisionsberättelsen.

Uppgift

Redogör för vilka alternativa sätt som står till buds för att ändå framföra dessa revisionsnoteringar till bolagets ledning och/eller styrelse. Beskriv även om, och i så fall hur, noteringarnas allvarlighetsgrad påverkar din rapportering och på vilket sätt bolagets ledning och/eller styrelse ska hantera den mottagna rapporteringen.

Deluppgift 3.4 (8 p)

Årsredovisningen för 2014 är nu undertecknad av styrelsen och du ska avge din revisionsberättelse. Två frågor återstår som du behöver ta ställning till efter revisionen.

- a) Götalands Arkitekter AB har under året bytt ekonomichef och den nytilträdde ekonomichefen är ingen förespråkare av kassaflödesanalyser vilka han inte anser tillför något värde för läsaren av årsredovisningen. Av detta skäl har han helt enkelt valt att utelämna denna i 2014 års årsredovisning.
- b) Den tidigare verkställande direktören lämnade i december 2013 bolaget både som anställd och delägare. I början av 2014 upptog hon ett lån hos bolaget om 250 000 kr att använda som handpenning vid inköp av en privat fastighet. Lånevillkoren är att anse som marknadsmässiga. Tanken var att lånet skulle ha återbetalats under räkenskapsåret men av olika skäl så kvarstår fordran vid utgången av 2014.

Uppgift

Redogör för dina ställningstaganden avseende dessa omständigheter och utforma revisionsberättelse.